

Dosiahnutie rovnováhy medzi najlepším záujmom dieťaťa a potrebou udržania rodiny

Parlamentné zhromaždenie

1. Pripomínajúc svoju Rezolúciu 2049 (2015) a Odporúčanie 2068 (2015) „Sociálne služby v Európe: legislatíva a prax pri odoberaní detí z ich rodín v členských štátoch Rady Európy“, Parlamentné zhromaždenie opätovne zdôrazňuje, že deti majú právo na ochranu pred akýmkoľvek typom násillia, zneužívania alebo zanedbávania. Ale majú tiež právo, aby neboli oddelené od svojich rodičov proti ich vôli, okrem prípadov, keď príslušné orgány podliehajúce preskúmaniu súdom rozhodnú, že takéto odlúčenie je absolútne nevyhnutné v najlepšom záujme dieťaťa. Aj keď je takéto odlúčenie nevyhnutné, deti majú právo udržiavať osobné vzťahy a priamy kontakt s oboma rodičmi na báze pravidelnosti, okrem prípadov, ak je to v rozpore s najlepšimi záujmami dieťaťa.

2. Napriek existencii jednoznačných medzinárodných a európskych štandardov v tejto oblasti práv detí, pri rozhodnutiach o odobratí dieťaťa, osvojení, umiestnení do náhradnej starostlivosti a opätovnom zjednotení rodiny stále chýba jednotná aplikácia vo všetkých členských štátoch Rady Európy. Preto sú potrebné ďalšie opatrenia, aby sa preklenula priepasť medzi týmito štandardmi a ich implementáciou, ako aj vylepšený zber dát a výskum, ktoré by mohli informovať politických činiteľov o tom, ako implementovať tieto štandardy najlepším možným spôsobom.

3. Členské štáty Rady Európy, ktoré ratifikovali príslušné dohovory Organizácie Spojených národov a dokumenty Rady Európy v oblasti práv detí, sú vyzvané, aby ich implementovali a ďalej postupovali v súlade s nimi pri rozhodnutiach o odobratí dieťaťa, osvojení, umiestnení do náhradnej starostlivosti a opätovnom zjednotení rodiny.

4. Zhromaždenie opätovne zdôrazňuje, že pri všetkých opatreniach týkajúcich sa detí by sa mal v prvom rade brať do úvahy najlepší záujem dieťaťa v súlade s Dohovorom Organizácie Spojených národov o právach dieťaťa. Uplatnenie tohto princípu v praxi však závisí od kontextu a konkrétnych okolností. Niekedy je jednoduchšie povedať, čo nie je v najlepšom záujme detí: spôsobenie vážnej ujmy zo strany ich rodičov alebo odobratie z rodiny bezdôvodne.

5. S týmto upozornením na mysli Zhromaždenie opakuje svoje odporúčania v Rezolúcii 2049 (2015) a odporúča, aby sa členské štáty Rady Európy zamerali na tento proces, s cieľom dosiahnuť najlepšie výsledky pre deti a tak isto ich rodiny. Členské štáty by mali:

5.1. zabezpečiť postupy priateľské k deťom počas odobratia, umiestnenia do náhradnej starostlivosti a opätovného zjednotenia rodiny: to zahŕňa zaručenie účasti dieťaťa naplno tým, že náležite vyškolený a vzdelaný personál bude počúvať a hovoriť s dieťaťom, ktorého názory by mali

¹ Rokovanie Zhromaždenia dňa 28. júna 2018 (26. zasadnutie) (pozri [Doc. 14568](#), správa Výboru pre sociálne veci, zdravie a trvalo udržateľný rozvoj, spravodajca: p. Valeriu Ghilechii). *Text prijatý Zhromaždením* dňa 28. júna 2018 (26. zasadnutie).

nielen zaznieť, ale mali by sa tiež vziať od úvahy, pokiaľ tento názor nie je proti najlepšiemu záujmu dieťaťa;

5.2. včas a prakticky poskytnúť potrebnú podporu rodinám, s cieľom vyhnúť sa nutnosti rozhodnutí o odobratí v prvom rade a napomôcť opätovnému zjednoteniu rodiny, ak je to možné a v najlepšom záujme dieťaťa: to zahŕňa potrebu posilnenia spolupráce s rodičmi, s cieľom zabrániť možným omylom založeným na nedorozumení, stereotypoch a diskriminácii, chybám, ktoré možno ťažko napraviť neskôr, keď sa stratila dôvera;

5.3. zaistiť, aby boli systémy sociálnej starostlivosti o deti otvorené a transparentné, s cieľom zvýšiť legitimitu a dôveru v systém; to zahŕňa potrebu, aby rozhodnutia boli riadne doložené vo všetkých štádiách procesu a súdne konanie bolo nízkoprahové, priateľské k deťom a prístupné, ako aj potrebu vylepšeného zberu dát a výskumu;

5.4. zaistiť, aby všetci zamestnanci zapojení do rozhodovania o odobratí detí a ich umiestnení do náhradnej starostlivosti, vrátane sudcov, mali vhodnú kvalifikáciu a boli pravidelne školení (aj o medzinárodných a európskych štandardoch), mali dostatočné možnosti prijať rozhodnutia v primeranom časovom rámci a neboli preťažení príliš veľkým množstvom prípadov;

5.5. usilovať sa udržať na minime prax odoberania detí zo starostlivosti rodičov pri narodení, zakladania rozhodnutí o umiestnení dieťaťa do náhradnej starostlivosti na uplynutí času a osvojení bez súhlasu rodičov a iba v extrémnych prípadoch. Pokiaľ je to v najlepšom záujme dieťaťa, mala by byť snaha o zachovanie rodinných pút;

5.6. v prípade, že bolo rozhodnuté o odobratí dieťaťa z jeho rodiny, zaistiť aby:

5.6.1. takéto rozhodnutia boli primeranou reakciou na spoľahlivé a overené zistenie príslušných orgánov podliehajúcich preskúmaniu súdom, že dotknutým deťom hrozí skutočná a vážna ujma;

5.6.2. podrobné rozhodnutie bolo poskytnuté rodičom a tiež kópia rozhodnutia im bola ponechaná, aby bolo rozhodnutie vysvetlené dieťaťu veku primeraným spôsobom alebo aby bol dieťaťu inak umožnený prístup k rozhodnutiu a aby rozhodnutie opisovalo okolnosti, ktoré viedli k rozhodnutiu a poskytovalo odôvodnenie odobratia;

5.6.3. odobratie detí bolo poslednou možnosťou a malo by sa robiť iba na nevyhnutné časové obdobie;

5.6.4. súrodenci boli v náhradnej starostlivosti udržaní pri sebe vo všetkých prípadoch, v ktorých to nie je proti najlepšiemu záujmu dieťaťa;

5.6.5. pokiaľ je to v najlepšom záujme dieťaťa, boli deti v starostlivosti v rámci širšej rodiny, aby sa pre dotknuté deti minimalizovalo prerušenie rodinných pút;

5.6.6. sa pravidelne zvažovalo opätovné zjednotenie rodiny a/alebo prístup k rodine, ak je to vhodné, berúc do úvahy najlepšie záujmy a názory dieťaťa;

5.6.7. úpravy návštev a kontaktov uľahčovali zachovanie rodinného vzäzku a smerovali k opätovnému zjednoteniu, pokiaľ to nie je zjavne nevhodné;

5.6.8. všetky súvisiace súdne konania boli nezávislé, so zaručenou rovnosťou zbraní, ako aj rovnosťou medzi možnosťami dostupnými pre rodinu a systém sociálnej starostlivosti o deti;

5.6.9. náboženské, etnické a kultúrne prostredie a súrodenecké putá boli brané do úvahy pri umiestňovaní detí do náhradnej starostlivosti;

5.7. zaistiť, aby boli do systému sociálnej starostlivosti o deti začlenené primerané kontroly a rovnováhy, vrátane regulačného dohľadu a parlamentnej kontroly podľa potreby.